

delo, al tudi to nam je znano, da slabost bivšega ministerstva, ki je toliko odvisno bilo od različnih strank v zbornici poslancev, je navedene zavleke krivo; tako se je zgodilo, da je poljskim poslancem v državnem zboru obveljalo, da se ni uže v poprejšnjem državnem zboru rešila vladna predloga. In zakaj se je odložila? zato, ker so Poljaki, zelo muhasti podporniki bivšega ministerstva, pritiskali na-nj, da je predlogo novinke pred shodom prvih delegacij odložilo, kakor so tudi letos vendar brez vspeha, mnogo ovir delali. Če se na sebičnost gleda, se Poljakom ne more to za zelo vzeti, ker v Galiciji je še 1 milijon in 229.363 oralov zemlje, od katerih posestniki zdaj nič davka ne plačujejo.

Naj povemo našim bralcem na kratko, kako je obravnavana imejovane novinke tekla v zbornici poslancev 24. in 25. dne u. m.

Odbor zbornice poslancev je predlagal, da se vcenitev zemljišč ima od cesarskega poročevalca (uradnika) s privzetim vsaj enim udom okrajne cenilne komisije vršiti; izid te vcenitve pa naj se potem predloži deželni komisiji v pretres z nalogo, da vcenitev mora do 31. oktobra 1880. l. gotova biti.

Zbornica poslancev je pa letos dne 25. svečana zavrgla vladno predlogo pa tudi odborov predlog in sprejela predlog poslanca Walterskirchen-a na to se glaseči, da se ima vcenitev o prvotnem načinu postaviti od leta 1869. izvršiti, le s tem razločkom, da ima cesarski poročevalec pravico vcenitev sam izvršiti takrat, ko bi se okrajna cenilna komisija ne vdeležila vcenitve; — koncem letošnjega leta ima finančni minister tiste okraje naznaniti, o katerih so vcenilna dela tako dognana, da morejo do meseca oktobra 1880. leta izgotovljena biti; v teh okrajih se ima vcenitev tako vršiti kakor do sedaj, v vseh družih pa od leta 1880. naprej samo po cesarskih poročevalcih.

Tako stoji zdaj ta reč.

Gospodarske novice.

* *Olje surovega masla (Butteröl)* je bilo iz Holandskega v zadnji pariški svetovni razložbi razstavljeno. To lepo olje, rumeno kot zlató in okusno kakor najbolje surovo maslo (puter), je čisto nov izdelek iz mleka, katerega naprava je sedaj še skrivnost. Holandci, ki slovijo kot živinorejci, mnogo tega olja v Batavijo v vzhodno Indijo prodajajo, kjer ga rabijo kot frišno surovo maslo, katero je ondi silno drago (funt veljá 126 gold.) zato, ker dežela nedopuščá reje goved, ondašnja domača krava (zebú) pa se ne dá molzti.

* *Ljudsko veselico v Lincu* napravijo zopet letos v jeseni, ki bode, kakor druga leta, združena s kmetijsko razstavo.

* *Da bi z dimom ubranili v Tirolih na polji in vrtih slano*, razgláša družba kmetijska tirolska poziv občinam, katerim podaja načrt, kako napravljati velik dim s požiganjem protja in druge šare, katero se, kedar se je slane bati, po polnoči začne in nadaljuje vsaj še eno uro po solnčnem izhodu. Odbor tirolske kmetijske družbe v tem oklicu pravi, da se bliža čas, ko utegne slana cvetje sadja in mlade sadike posmoditi, in da edina pomoč proti tej nevarnosti je, če vse občine enega kraja skupaj in po umnem načrtu zakurijo ognja in napravijo dim, ki se vleže čez vrte in polje in slano ubranjuje.

* *Na Štajarskem se je osnovala nova družba za izrejevanje domače perutnine.* 2. dne t. m. je bil v

Gradcu prvi zbor prijateljev domače perutnine, kateremu je predsedoval baron Makso Washington, predsednik družbe kmetijske štajarske. V daljem, z veliko pohvalo sprejetem govoru je kazal veliko važnost perutnine v kmetijstvu, posebno za Štajarsko, katere kapuni že davno slovijo po širnem svetu; sklenil je svoj govor z besedami rajncega nadvojvode Ivana, ki je pri neki priliki, ko je šlo za poskušnjo kitajskih kokoši, rekel: „V kmetijstvu ni nobena reč premalenkostna, da ne bi utegnila donášati dobička“.

* *Semenišče grofa H. Attemsa v Šent-Petru pri Gradcu (gräfl. H. Attems'sche Samenkultur-Station zu St. Peter bei Graz)* si je tako dobro ime pridobilo, da se hvala tega semenišča nabaja v vseh kmetijskih časnikih. Tu se dobivajo žlahna sadna drevesa, razna žita, detelje in trave, zelenjad in sočivje, krompir, pesa itd., tudi cvetlice in sploh kar kdo hoče. Grof Attems je to semenišče napravil posebno iz tega namena, da bi odvrnil kupčijo s tujimi deželami. Poseben po svetu razposlani cenik kaže, kaj vse se tukaj dobiva in po čim.

Gospodarske skušnje.

* *Kako spoznati, da je kis (jesih) z žvepleno kislino pokvarjen?* Dovolj znano je, da se dosti takega jesiha dandanes prodaja, ki ga goljufni trgovci z žvepleno kislino (hudičevim oljem) mešajo, da je bolj kisló. Če je gospodinji sumljivo, da je jesiha s to kislino okisan, naj ga nekoliko vlije v majhno skledico, mu dodá kos sladkorja (cukra) in naj skledico potem na ognjišče pristavi k žrjavici toliko časa, da jesiha izpuhti. Ko je jesiha izpuhtel in je v skledici ostal črnkast cukrer, je to gotovo znamenje, da je jesiha z žvepleno kislino pokvarjen.

Zborovanje močvirskega odbora

v Ljubljani 22. dne t. m.

Kakor so zadnje „Novice“ naznanile, je odbor za obdelovanje ljubljanskega močvirja v soboto 22. dne t. m. imel svoj občni zbor.

Pričujoči v seji so bili: župan ljubljanski gosp. Lašan in gosp. Franc Kotnik iz Vrhnike kot zastopnika velikega posetva, — gosp. Franjo Potočnik kot zastopnik deželnega odbora, — gospoda P. Lasnik in Jakob Tomec kot zastopnika ljubljanskega mesta, gospodje: dr. Poklukar iz Ljubljane, Mart. Peruzzi iz Lipe, Franc Babnik iz Bizavika, Martin Bavdek iz Udmata, Janez Borštnik iz Dravelj, Janez Gams iz Ižke Loke, Janez Jurček iz Blatne Brezovice, Andrej Knez iz Viča, Valentin Korec iz Sinje Gorice, Franc Petrič iz Loga, Matija Remškar iz Brezovice in Janez Šenk iz Studenca: vsi kot zastopniki občin. Kot povabljen gost udeležil se je seje tudi gospod deželni glavar dr. vitez Kaltenegger.

Predsedoval je zboru predsednika namestnik gosp. Martia Peruzzi, zapisnikar pa je bil odbornik gosp. Jakob Tomec, magistratni komisar.

Debate so se vršile mirno, vendar sem ter tje živahno; videlo se je, da je odbora resna volja, delati na korist našemu močvirju. Ker so 1., 2. in 3. točka dnevnega reda v taki zvezi, da se ena brez druge rešiti ne dá, se je po predlogu gosp. Potočnika in gosp. dr. Poklukarja splošna obravnavala o vseh 3 prvih točkah s tem začela, da je g. Potočnik „nasvèt za poziv izvedencev v predposvetovanje, kako naj bi